

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ing. Viery Horčicové a soudců Mgr. Kamila Tojnera a Mgr. Jiřího Lifky v právní věci žalobce: **FVE CZECH a. s.**, se sídlem Praha 6, Bubenečská 606, IČ 28517270, zast. JUDr. Jiřím Kadeřábkem, advokátem, se sídlem Litoměřice, Michalská 4, proti žalovanému: **Odvolací finanční ředitelství**, se sídlem Brno, Masarykova 427/31, za účasti osoby zúčastněné na řízení: ČEZ Prodej, s.r.o., se sídlem Praha 4, Duhová 1/425, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 14. 2. 2014, č. j. 3707/14/5000-14203-711217,

t a k t o :

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce se žalobou domáhal přezkoumání a zrušení rozhodnutí Odvolacího finančního ředitelství ze dne 14. 2. 2014, č. j. 3707/14/5000-14203-711217, jímž byla zamítnuta odvolání žalobce proti rozhodnutím Specializovaného finančního úřadu ze dne 24. 7. 2013, č. j. 319708/13/4000-17104-505133, ze dne 16. 8. 2013, č. j. 382033/13/4000-17104-505133, ze dne 21. 8. 2013, č. j. 390247/13/4000-17104-505133 a ze dne 10. 10. 2013, č. j. 453642/13/4000-17104-505133, jimiž byly zamítnuty stížnosti žalobce, směřující proti postupu plátce daně. Žalobce uvedl, že jako výrobce elektrické energie uzavřel se společností ČEZ Prodej, s.r.o. smlouvu o podpoře výroby elektřiny, jejímž předmětem je podpora výroby elektřiny ve fotovoltaické elektrárně FVE Smiřice ve formě úhrady tzv. zeleného bonusu za podmínek stanovených příslušnými právními předpisy. Žalobce v souladu s uzavřenou smlouvou vyrobil a dodal v měsících duben 2013, květen 2013, červen 2013 a červenec 2013 plátcům daně elektřinu v množství specifikovaném v žalobcem vystavených fakturách. Jím účtované částky za vyrobenou elektřinu byly plátcem daně - ČEZ Prodej, s.r.o. - poníženy z titulu sražení odvodu z elektřiny ze slunečního záření ve výši 26 %, a to na základě aplikace

novely zákona č. 180/2005 Sb., o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie, přijaté zákonem č. 402/2010 Sb.

Žalobce v podané žalobě namítl, že předmětná novela, která byla vůči němu aplikována, odporuje českému ústavnímu pořádku, neboť porušuje ústavní principy rovnosti, zasahuje do právní jistoty a do ochrany legitimního očekávání, které předchází právní úprava podpory výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů založila, a odporuje ústavnímu zákazu retroaktivity.

Porušení principu rovnosti žalobce spatřuje ve skutečnosti, že odvod se vztahuje pouze na elektrickou energii vyrobenou ze slunečního záření, a v rámci této skupiny subjektů pouze na zařízení o vyšším výkonu než 30 kW, která byla uvedena do provozu v letech 2009 a 2010. Odvod se tedy nevztahuje na elektřinu vyráběnou jinými způsoby, respektive na elektřinu vyráběnou z jiných obnovitelných zdrojů. Výrobci elektřiny ze slunečního záření jsou oproti jiným výrobcům elektřiny znevýhodňováni, a to jak v rámci kategorie výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů, tak s ohledem na výrobu elektřiny obecně. Tento přístup není podložen žádnými objektivními kritérii a porušuje tak ústavní princip rovnosti.

Co se týče zásahu do právní jistoty a legitimního očekávání, žalobce uvedl, že právní rámec účinný do přijetí novely garantoval provozovatelům FVE zařízení 15 letou návratnost investice, a také výši výnosů po dobu 15 let, a to právě s cílem zajistit tomuto druhu výroby elektřiny „příhodné klima“. Investoři byli tedy v této oblasti oprávněni očekávat, že zákonná garance bude dodržena a s tímto vědomím investici provedli (včetně nastavení podmínek bankovních úvěrů a jejich splácení atd.). Systém podpory obnovitelných zdrojů byl navržen tak, aby poskytovaná podpora vytvořila pro investory „příhodné klima s dostatečně dlouhými a účinnými zárukami (15 let), vedla k vyššímu využívání všech druhů obnovitelných zdrojů energie k výrobě elektřiny a napomohla ke splnění národního indikativního cíle podílu elektřiny z obnovitelných zdrojů energie na hrubé spotřebě elektřiny“. Odvod je sice aplikován do budoucna a nikoli formálně zpětně na výnosy dosažené v minulosti, to však nemění nic na skutečnosti, že odvod zasáhl do legitimního očekávání provozovatelů FVE, když změnil podmínky podnikání v dané oblasti, které byly zákonodárcem garantovány a na základě kterých tito provozovatelé svou investici realizovali. Novela porušuje rovněž ústavně zaručený princip legitimního očekávání, když v rozporu se státem poskytnutými zárukami uvalila na výnosy z provozu FVE zařízení dodatečnou daňovou povinnost, která významně změnila ekonomické parametry podnikání v této oblasti.

Pokud jde o porušení zákazu retroaktivity, byl zákaz zpětné aplikace právních norem opakovaně vysloven Ústavním soudem ČR a je třeba jej považovat za jeden ze základních atributů právního státu. Porušení tohoto principu bylo Ústavním soudem shledáno také v nálezu Pl. ÚS 53/10. Podobně jako tomu bylo v případě zákona č. 348/2010 Sb., který byl tímto nálesem zrušen, je i v daném případě původně garantovaná podpora provozovatelům FVE zařízení formálně zachována. Zavedením odvodu je však výše této podpory fakticky významně redukována, a to po té, co provozovatelé FVE zařízení garancím poskytnutým státem přizpůsobili své jednání. V daném případě nejsou dány žádné důvody veřejného zájmu, které by retroaktivní účinky novely mohly ospravedlnit.

Žalovaný ve vyjádření k podané žalobě plně odkázal na podrobné odůvodnění napadeného rozhodnutí, které obsahuje důkladný popis průběhu daňového řízení.

Zákonem č. 402/2010 Sb., kterým se mění zákon o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie, byl zaveden odvod z elektřiny ze slunečního záření. Předmětem odvodu je elektřina vyrobená ze slunečního záření v období od 1. 1. 2011 do 31. 12. 2013 v zařízeních uvedených do provozu v období od 1. 1. 2009 do 31. 12. 2010. Ze zákona vyplývá, že poplatníkem odvodu je výrobce elektřiny ze slunečního záření, plátcem odvodu, který je povinen srazit nebo vybrat odvod ze základu odvodu, je provozovatel přenosové nebo regionální distribuční soustavy a při správě odvodu se postupuje podle daňového řádu. Z uvedené úpravy je podle názoru žalovaného zřejmé, že odvod je pro účely daňového řádu daní a provozovatel soustavy je povinen jej srazit a vybrat.

Žalobcem namítaný rozpor institutu odvodu a ústavněprávních principů žalovanému jako správnímu úřadu nepřísluší posuzovat, neboť je pouze v kompetenci Ústavního soudu posoudit zákonnost a ústavnost vydaných právních norem. Podle názoru žalovaného jsou vydané zákonné normy, které prošly standardním legislativním procesem, platné a orgány finanční správy České republiky se těmito normami musí z merita věci řídit. Otázku protiústavnosti odvodu již Ústavní soud posoudil v nálezu sp. zn. Pl.ÚS 17/11 ze dne 15. 5. 2012 a v něm dospěl k závěru, že zavedením odvodu sice došlo ke snížení faktické podpory poskytované provozovatelům fotovoltaických elektráren, ale nejednalo se o zásah, který by ve svém důsledku znamenal porušení ústavně zaručených práv dotčených subjektů.

V posuzovaném případě upravuje odvod zákon o podpoře využívání obnovitelných zdrojů. Správce daně v daňovém řízení postupoval v souladu se základními zásadami správy daní a podle ustanovení § 237 daňového řádu přezkoumal, zda plátce srazil odvod v zákonem stanovené výši a odvedl jej v zákonném termínu svému místně příslušnému správci daně. Správce daně pak v souladu plátce neshledal žádná pochybení. Jestliže plátce svým jednáním neporušil žádné právní předpisy, ale postupoval naopak způsobem, k němuž byl ze zákona zavázán, pak správce daně namítanou protiústavnost neshledal jako oprávněnou a stížnost žalobce zamítl, což potvrdil žalovaný odvolací správní úřad i v napadeném rozhodnutí.

Žalovaný ve svém vyjádření reflektuje také recentní usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 17. 12. 2013, č. j. 1 Afs 76/2013, kdy rozšířený senát ve výše uvedeném usnesení hodnotil možnost posuzování individuálních případů z hlediska dopadu solárního odvodu na výrobce elektrické energie. Ve svém usnesení judikoval, že tyto konkrétní dopady nelze zohlednit ani v řízení o stížnosti na postup plátce daně, ani v soudním řízení, které na ně navazuje. Proveditelnost pokynu Ústavního soudu zohledňovat likvidační účinky („likvidační efekt“, „rdousící efekt“) solárního odvodu lze prostřednictvím institutu prominutí daně na základě ustanovení § 260 daňového řádu v návaznosti na § 259 daňového řádu.

Žalovaný má za to, že v daném případě bylo postupováno zcela v souladu se zákonem a žalobcem vznesené námitky nejsou důvodné.

Osoba zúčastněná na řízení ve svém vyjádření uvedla, že se žalobcem uzavřela smlouvu o výkupu elektřiny z obnovitelných zdrojů, týkající se provozovny žalobce SMÍŘICE I, a na jejím základě vykupovala, nejen v předmětném období, elektřinu vyrobenou v této provozovně. Osoba zúčastněná na řízení trvá na tom, že v případě odvodu za elektřinu ze slunečního záření postupovala plně v souladu s platnými právními předpisy, neboť byla jako plátce daně bez výjimky povinna srazit, vybrat a odvést předmětný odvod z důvodu naplnění zákonné podmínky pro odvod za elektřinu vyrobenou ze slunečního záření. Osoba zúčastněná na řízení se ztotožnila s vyjádřením žalovaného a shodně se žalovaným odkázala

na usnesení Nejvyššího správního soudu sp. zn. 1 Afs 76/2013-57 ze dne 17. 12. 2013. Dle osoby zúčastněné na řízení je z uvedených skutečností zřejmé, že jak rozhodnutí správce daně, tak napadené rozhodnutí žalovaného byly vydány plně v souladu s platnými právními předpisy.

Ze správního spisu vyplývají následující pro rozhodnutí soudu podstatné skutečnosti:

Rozhodnutími Specializovaného finančního úřadu ze dne ze dne 24. 7. 2013, č. j. 319708/13/4000-17104-505133, ze dne 16. 8. 2013, č. j. 382033/13/4000-17104-505133, ze dne 21. 8. 2013, č. j. 390247/13/4000-17104-505133 a ze dne 10. 10. 2013, č. j. 453642/13/4000-17104-505133, byly ve smyslu ustanovení § 237 odst. 4 daňového řádu zamítnuty stížnosti žalobce na postup plátce daně společnosti ČEZ Distribuce a.s.

Ze spisového materiálu dále vyplývá, že na základě smlouvy, uzavřené mezi žalobcem jako poplatníkem a společností ČEZ Prodej, s.r.o., fakturoval poplatník společnosti ČEZ Prodej za vyrobenou a distribuovanou elektřinu ve výrobně FVE Smiřice v měsíci dubnu 2013 fakturou č. 4732000106 částku 10.067.821,- Kč, v měsíci květnu 2013 fakturou č. 4732000107 částku 11.614.894,- Kč, v měsíci červnu 2013 fakturou č. 4732000108 částku 12.937.568,- Kč a v měsíci červenci 2013 fakturou č. 4732000109 částku 16.514.783,- Kč. Fakturované ceny vycházely z výkupní ceny 13.862 Kč/MWh, stanovené rozhodnutím Energetického regulačního úřadu č. 4/2012 pro rok 2013. Poplatník namísto fakturované částky obdržel za měsíc duben 2013 částku ve výši 7.904.487,61 Kč, za měsíc květen 2013 částku ve výši 9.119.134,- Kč, za měsíc červen 2013 částku ve výši 10.157.594,66 Kč a za měsíc červenec částku ve výši 12.966.152,03 Kč.

Na základě žádosti žalobce ze dne 11. 6. 2013, 17. 7. 2013 7. 8. 2013 a dne 13. 9. 2013 ohledně vysvětlení postupu při provedení srážky daně společnost ČEZ Prodej, s.r.o. sdělila žalobci, že kododu srážky daně odkazuje na zákon o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie, který provozovatelům regionální distribuční soustavy ukládá povinnost srazit ve stanovené lhůtě odvod z elektřiny ze slunečního záření a zároveň podat vyúčtování odvodu příslušnému územnímu finančnímu orgánu. Elektřina, fakturovaná poplatníkem předmětným daňovým dokladem, není od odvodu osvobozená, a proto plátce postupoval v souladu s příslušnými zákonnými ustanoveními a snížil poplatníkovi vyplacené částky.

Žalobce vysvětlení společnosti ČEZ Prodej, s.r.o. neakceptoval a podal ke Specializovanému finančnímu úřadu stížnosti na postup plátce daně, v nichž uvedl, že sražení odvodu považuje za neakceptovatelný postup plátce daně, spočívající v aplikaci ustanovení o solárním odvodu, které je ve zjevném rozporu s ústavněprávními principy.

Správce daně podané stížnosti posoudil podle ust. § 237 daňového řádu a dospěl k závěru, že v posuzovaném případě podle ust. § 7a a následujících zákona o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie měl plátce daně zákonnou povinnost srazit, vybrat a odvést předmětný odvod, neboť pro tento postup byly naplněny zákonné podmínky. Plátce odvodu daně jako provozovatel regionální distribuční soustavy při řádném splnění své zákonné odvodové povinnosti v podobě srážky vůči poplatníkovi postupoval v souladu s platnou a účinnou právní úpravou a svým jednáním neporušil právní předpisy, jimiž byl přímo ze zákona vázán.

Žalobce podal proti uvedeným rozhodnutím Specializovaného finančního úřadu odvolání, v nichž namítal shodně jako v podané žalobě. Odvolací finanční ředitelství žalobou napadeným rozhodnutím odvolání žalobce zamítlo a napadená rozhodnutí Specializovaného finančního úřadu potvrdilo se závěrem, že na postupu správce daně neshledal odvolací orgán ničeho nezákonného, neboť správce daně je vázán zákonem a není v jeho moci posuzovat, zda zákon je či není v souladu s ústavním pořádkem. To je úkolem výhradně Ústavního soudu, který již příslušná ustanovení zákona o podpoře využívání obnovitelných zdrojů přezkoumal a v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 17/11 dospěl k závěru, že solární odvod je v souladu s ústavním pořádkem. Ustanovení zákona o podpoře využívání obnovitelných zdrojů upravující solární odvod nebyla nálezem Ústavního soudu zrušena, jsou tak i nadále součástí právního řádu a ani plátce, ani orgány finanční správy jej nemohou svévolně porušovat.

Městský soud v Praze žalobou napadené rozhodnutí, jakož i řízení, které jeho vydání předcházelo, přezkoumal v rozsahu uplatněných žalobních bodů, kterými je vázán, a vycházel přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Soud při splnění podmínek podle ustanovení § 51 odst. 1 s.ř.s. o podané žalobě rozhodl, aniž nařizoval ústní jednání.

Městský soud v Praze věc posoudil takto:

Jádrem žalobní argumentace, uplatněné v podané žalobě, je tvrzení žalobce o tom, že žalobou napadené rozhodnutí o odvolání je založeno na aplikaci příslušných ustanovení zákona č. 180/2005 Sb., o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů energie a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, naposledy ve znění změny provedené zákonem č. 402/2010 Sb. Ve smyslu této novely bylo s účinností ode dne 1. 1. 2011 stanoveno, že cena elektřiny vyrobené ze slunečního záření podléhá tzv. odvodu z elektřiny ze slunečního záření ve výši 26 %. Podle názoru žalobce je novela, jí zavedená právní úprava odvodu a provádění odvodu v konkrétních případech, jichž se rozhodnutí o odvolání týká, v rozporu s ústavním pořádkem České republiky.

Předmětem odvodu za elektřinu ze slunečního záření je ve smyslu ust. § 7a zákona č. 180/2005 Sb. elektřina vyrobená ze slunečního záření v období od 1. ledna 2011 do 31. prosince 2013 v zařízení uvedeném do provozu v období od 1. ledna 2009 do 31. prosince 2010.

Z odůvodnění nálezu Ústavního soudu ze dne 15. 5. 2012, sp. zn. Pl. ÚS 17/11, vyplývá, že Ústavní soud vzal za prokázaná východiska situace, která vedla k novelizaci zákona č. 180/2005 Sb., zákona č. 357/1992 Sb. a zákona č. 576/1992 Sb. Jednalo se o stav, kdy rychlý rozvoj výroby energie z obnovitelných zdrojů energie způsobil růst výše nákladů na její financování, což vedlo k přehodnocení dosavadního postoje státu k veřejné podpoře výroby energie z obnovitelných zdrojů. Podle stanoviska vlády byl tento postup zcela legitimní a učiněný ve veřejném zájmu z důvodu odvrácení sociálně-ekonomických dopadů při současném zachování všech práv a garancí plynoucích investorům do zařízení na výrobu energií z obnovitelných zdrojů na základě zákona č. 180/2005 Sb.

Výše ceny za elektřinu z obnovitelných zdrojů a zelených bonusů je stanovena v ust. § 6 zákona č. 180/2005 Sb., podle kterého Energetický regulační úřad (dále též ERÚ, Úřad) stanoví vždy na kalendářní rok dopředu výkupní ceny za elektřinu z obnovitelných zdrojů (dále jen "výkupní ceny") samostatně pro jednotlivé druhy obnovitelných zdrojů a zelené

bonusy tak, aby pro zařízení uvedená do provozu po dni nabytí účinnosti tohoto zákona bylo při podpoře výkupními cenami dosaženo patnáctileté doby návratnosti investic za podmínky splnění technických a ekonomických parametrů, kterými jsou zejména náklady na instalovanou jednotku výkonu, účinnost využití primárního obsahu energie v obnovitelném zdroji a doba využití zařízení a které jsou stanoveny prováděcím právním předpisem a současně zůstala zachována výše výnosů za jednotku elektřiny z obnovitelných zdrojů při podpoře výkupními cenami po dobu patnácti let od roku uvedení zařízení do provozu jako minimální se zohledněním indexu cen průmyslových výrobců. Pro zařízení uvedená do provozu před dnem nabytí účinnosti tohoto zákona má být po dobu patnácti let zachována minimální výše výkupních cen stanovených pro rok 2005 podle dosavadních právních předpisů se zohledněním indexu cen průmyslových výrobců. Při stanovení výkupních cen a zelených bonusů Úřad vychází z odlišných nákladů na pořízení, připojení a provoz jednotlivých druhů zařízení včetně jejich časového vývoje. Výkupní ceny stanovené Úřadem pro následující kalendářní rok přitom nesmí být nižší než 95% hodnoty výkupních cen platných v roce, v němž se o novém stanovení rozhoduje, to neplatí pro stanovení výkupních cen pro následující kalendářní rok pro ty druhy obnovitelných zdrojů, u kterých je v roce, v němž se o novém stanovení výkupních cen rozhoduje, dosaženo návratnosti investic kratší než jedenáct let; Úřad při stanovení výkupních cen postupuje podle odstavců 1 až 3.

V důsledku vložení nového ustanovení § 7a a následujících, kterými se zavádí odvod za elektřinu ze slunečního záření, došlo ve své podstatě ke změně výše podpory, která je provozovatelům fotovoltaických elektráren (FVE) poskytována.

Městský soud v Praze nemohl přisvědčit námitkám žalobce týkajícím se závěru, že Ústavní soud se v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 17/11 nezabýval souladem právní úpravy odvodu s ústavním pořádkem České republiky. V části VIII/b odůvodnění citovaného nálezu se Ústavní soud zabýval mezinárodní komparací judikатурních závěrů a dospěl k závěru, že na danou právní problematiku nelze nahlížet bez přihlédnutí ke konkrétní hospodářské situaci státu, za které zákonodárce přistoupil k navrhovatelům napadeným restriktivním opatřením. Ekonomická situace státu, respektive důvody, které zcela nepopíratelně spočívají ve snaze státu odvrátit nepříznivé ekonomické důsledky rozhodnutí, které zákonodárce učinil za předpokladu, který již neodpovídá ekonomické realitě, nemohou samy o sobě z ústavního pohledu obhájit přijetí takové právní úpravy, která by způsobila retroaktivně zásah do práva vlastnit majetek určité skupiny subjektů. Za přistoupení dalších níže definovaných podmínek však takový postup zákonodárce za ústavně souladný považovat lze.

K problematice snížení míry státní podpory a legitimního očekávání se vyjádřil Ústavní soud v bodě 159 výše citovaného nálezu sp. zn. Pl. ÚS 53/10 ze dne 19. 4. 2011 tak, že "stanovení příspěvku ze státního rozpočtu za určitým účelem a pro určitou skupinu osob závisí vždy na tom, do jaké míry je ze strany zákonodárce shledána jeho účelnost, resp. veřejný zájem na jeho poskytování. To platí obzvláště v případě, kdy se jedná o příspěvek, jehož poskytování je pouze beneficiem ze strany zákonodárce, aniž by s ním současně bylo spojeno naplňování určitého základního práva nebo svobody. Dotčené subjekty přitom nemohly spoléhat na to, že postupem času zákonodárce tuto výši nepřehodnotí. Nelze přitom opomenout ani související odpovědnost vlády a Parlamentu za stav veřejných financí, s čímž souvisí i oprávnění zákonodárce přizpůsobit výdaje státního rozpočtu jeho reálným možnostem a aktuálním potřebám formou změn právní úpravy mandatorních výdajů ...".

Ústavní soud považoval za prioritní skutečnost, že podle vyjádření Energetického regulačního úřadu a ministerstva průmyslu a obchodu i po přijetí napadených ustanovení

zůstává zachována podpora využití obnovitelných zdrojů energie a to v míře, která zajistí výrobci elektřiny z obnovitelných zdrojů zákonem zakotvenou garanci výše výnosů za jednotku elektřiny při podpoře výkupními cenami po dobu 15 let a současně je garantována prostá doba návratnosti investice 15 let od uvedení zařízení do provozu. Ústavnímu soudu byly spolu s vyjádřením vlády ČR předloženy přílohy, ze kterých vyplývá, že tyto zákonem stanovené garance výrobcům elektřiny zachovány budou. Je tedy zřejmé, že Ústavním soudem sledovaná zákonná garance patnáctileté doby návratnosti investic, ať již prosté, nebo reálné, byla dodržena.

Podmínka zachování výše výnosů za jednotku elektřiny z obnovitelných zdrojů při podpoře výkupními cenami po dobu 15 let od roku uvedení zařízení do provozu jako minimální se zohledněním indexu cen průmyslových výrobců je stanovena v ustanovení § 6 zákona č. 180/2005 Sb. Ústavní soud tedy přisvědčil závěru, že důsledkem přijetí novely napadených částí zákona je z pohledu investorů, kteří uvedli zařízení do provozu v období od 1. ledna 2009 do 31. prosince 2010, toliko dočasné ovlivnění míry zisku způsobené zvýšením nákladů o nově zavedenou povinnost odvodu a z toho plynoucí prodloužení doby návratnosti jejich investice. Systém podpory a principy stanovování regulovaných cen, upravené zákonem č. 180/2005 Sb. však investorům i nadále zaručují takové podmínky, aby dosáhli prosté doby návratnosti investice 15 let. Změna se tak ve vztahu k době návratnosti promítá pouze do toho, že její dosažení bude uskutečněno v delším (avšak zákonem zachovaném) časovém horizontu, než výrobci elektřiny z obnovitelných zdrojů očekávali. Tento faktický důsledek je ale z hlediska principu právní jistoty a ochrany důvěry v právo nezbytné postavit naroveň situaci pouhého spoléhání se na to, že státní podpora využití obnovitelných zdrojů energie nebude do budoucna změněna. Takovéto důvěře ale z ústavního hlediska ochranu přiznat nelze (viz nálezný Ústavního soudu Pl. 53/10, bod 160). S ohledem na tytéž výpočty předložené Energetickým regulačním úřadem je zřejmé, že otázku nejen prosté návratnosti investice (ve smyslu zákonných garancí), ale i další otázku přiměřeného zisku z podnikání na regulovaném trhu, je nutno vztahovat k celkovému období předpokládané dvacetileté životnosti fotovoltaických panelů.

Volba zákonných opatření směřujících k omezení státní podpory výroby energie ze slunečního záření je za podmínek zachování garancí v rukou zákonodárce. Princip právní jistoty totiž nelze ztotožnit s požadavkem na absolutní neměnnost právní úpravy, ta podléhá mimo jiné sociálně ekonomickým změnám a nárokům kladeným na stabilitu státního rozpočtu. Nelze přitom odhlédnout od skutečnosti, že to byl stát, který zákonem zaručil garance patnáctileté doby návratnosti investic a výše výnosů za jednotku elektřiny z obnovitelných zdrojů, a tím motivoval dotčené subjekty k podnikatelské činnosti v oblasti výroby energie z obnovitelných zdrojů. Jak však bylo shora uvedeno, považuje Ústavní soud současně za legitimní, pokud zákonodárce přistoupí po objektivně zjištěné změně poměrů na straně investic do fotovoltaických elektráren k regulaci podpory výroby energie z obnovitelných zdrojů energie tak, aby byla zachována rovnováha mezi vstupy a výnosy nastavená původním zněním zákona č. 180/2005 Sb., která byla vyjádřena patnáctiletou návratností investice a pevně danou výší výnosů. Ústavní soud přesto, že si vyžádal řadu podkladů a technických údajů týkajících se dané problematiky, však není a nemůže být schopen v abstraktním přezkumu jednoznačně dospět k závěru, že v každém jednotlivém případě jsou po zavedení odvodu a dalších stěžovateli napadených opatření tyto zákonné záruky naplněny.

Zákonodárce uplatnil při přijetí napadených ustanovení racionální základ rozlišování výrobců, na které napadená úprava dopadá a na které nikoliv. Jsou jím objektivně zjistitelné

výrazně snížené investiční náklady na zřízení FVE v letech 2009 a 2010. V této rovině nejsou rozhodné další podnikatelské a ekonomické parametry jednotlivých FVE, zahrnující individuální smluvní podmínky, metodu financování či volbu technologií. Odvětví výroby elektrické energie ze slunečního záření zůstává nadále z veřejných prostředků dotováno více než jiná odvětví. Lze pouze připomenout, že dotační politika státu v oblasti podpory FVE spočívala (a spočívá) ve snaze kompenzovat právě vysoké náklady na pořízení příslušných technologií s ohledem na jejich postupný technický vývoj. V tomto ohledu regulace trhu v podobě odvodu ob stojí, neboť je podložena konkrétní změnou tržních podmínek, a to jak ve vztahu k dlouhodobé návratnosti vložených investic, což je otázka, kterou nelze v předstihu uzavřít, tak ve vztahu k dlouhodobému zachování výnosů.

Ústavní soud v odůvodnění nálezu Pl. ÚS 17/11 shrnul, že jakkoli došlo přijetím napadených ustanovení ke snížení podpory poskytované provozovatelům fotovoltaických elektráren, nejednalo se o zásah, který by ve svém důsledku znamenal porušení ústavně zaručených práv dotčených subjektů, ať již se jedná o právo vlastnické či svobodu podnikání, případně nerespektování základních náležitostí demokratického a právního státu. S ohledem na orientační výpočty předložené v řízení před Ústavním soudem lze především uzavřít, že předpokládaná patnáctiletá doba návratnosti investice nebyla přijetím napadených ustanovení zásadním způsobem zpochybněna, což je výchozím stanoviskem vlády, které nebylo ze strany navrhovatelů přesvědčivě zpochybněno.

Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v usnesení ze dne 17. 12. 2013, č. j. 1 Afs 76/2013-57, vyjasnil, v jakém řízení, či jakým jiným způsobem lze dostat požadavkům, plynoucím z nálezu Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 17/11. Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu následně dovodil, že institut stížnosti na postup plátce daně skutečně není za stávající právní úpravy nástrojem, který by umožnil správci daně posuzovat věc s přihlédnutím ke konkrétním skutkovým okolnostem a v odůvodněných případech poskytl poplatníkovi efektivní ochranu. Rozšířený senát konstatoval, že stížnost podle ust. § 237 daňového řádu představuje specifický prostředek obrany poplatníka vůči plátcovi daně při uplatňování srážkové daně. Jedná se o ochranu před nezákonným postupem plátce, o nástroj určený pro „řešení sporu mezi plátcem a poplatníkem“, který slouží zejména k tomu, aby byl postup plátce podroben kontrole státní moci a poplatník byl před případným nezákonným postupem plátce prostřednictvím konečného rozhodnutí správce daně ochráněn. Podle rozšířeného senátu by bylo absurdní klást na plátce povinnost, *nota bene* bez jakékoli psané právní úpravy, aby sám posuzoval likvidační účinky solárního odvodu na poplatníka. Ustanovení § 237 odst. 3 daňového řádu totiž umožňuje správci daně přezkoumat pouze postup plátce, tj. zda plátce při srážce solárního odvodu postupoval v souladu se zákonem o podpoře. Ten kromě osvobození malých výrobců nepřipouští žádné výjimky, na základě kterých by byl plátce odvodu své zákonné povinnosti zproštěn, jinými slovy neobsahuje žádný zvláštní mechanismus, jenž umožní individuální přístup k výrobcům. V této fázi nalézacího řízení tedy nemá správce daně zákonnou možnost provádět správní úvahu, na jejímž základě by mohl v konkrétním případě modifikovat výši solárního odvodu. Podle rozšířeného senátu by tak bylo z ústavního hlediska a s ohledem na požadavky dělby moci přinejmenším problematické, aby neexistenci psané právní úpravy nahradila bez dalšího moc soudní.

Citované závěry rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu podrobil přezkumu znovu Ústavní soud, který v usnesení ze dne 16. 9. 2014, sp. zn. II.ÚS 1275/14 zdůraznil, že k dané problematice již ve svém usnesení ze dne 17.4.2014 sp. zn. II. ÚS 1157/14 uvedl, že již v usnesení ze dne 31.10.2013 ve věci sp. zn. III. ÚS 732/13 (tedy dříve, než rozšířený senát

Nejvyššího správního soudu vydal výše uvedené usnesení) Ústavní soud uvedl, že tvrzení ve vztahu k „rdousicímu efektu“ jsou „uplatnitelná především v rámci užití institutů daňového řízení v rovině platební, jakým je kupříkladu posečkání daně podle ustanovení § 156 a následujících daňového řádu (bod 89 nálezu), případně i prominutí daně podle ustanovení § 259 a následujících daňového řádu, o nichž je možno usuzovat jako o vhodné platformě pro vytvoření praktických postupů správce daně pro hodnocení, zda je odvod z elektřiny ze slunečního záření v případě jednotlivého poplatníka likvidační“. V později vydaném usnesení ze dne 27. 2. 2014, sp. zn. III. ÚS 61/14, Ústavní soud dokonce naznačil, že z hlediska závěrů přijatých rozšířeným senátem Nejvyššího správního soudu by „ústavní stížnosti argumentující na poli likvidačních účinků solárního odvodu“ nemohlo být prizmatem materiální stránky principu subsidiarity ústavněprávního přezkumu vyhověno „z důvodu nevyčerpání prostředků“ k ochraně práv stěžovatele. Je tak zřejmé, že Ústavní soud má ve shodě s Nejvyšším správním soudem za to, že v předmětném řízení, ve kterém se přezkoumává zákonnost postupu plátce daně při odvodu z elektřiny ze slunečního záření, není dán prostor pro posouzení tvrzeného „rdousicího efektu“ aplikovaných zákonných ustanovení na poplatníka, neboť tato otázka může být posouzena v rámci řízení o žádosti poplatníka o prominutí daně.

Žalovaný se podle názoru městského soudu ve správním řízení zabýval všemi rozhodnými skutečnostmi a dostatečně podrobně, určitě a srozumitelně se vypořádal se všemi zjištěnými skutečnostmi. Městský soud v Praze neshledal žalobní námitky důvodnými a nezjistil ani přezkoumáním napadeného rozhodnutí a jemu předcházejícího řízení z úřední povinnosti žádné vady řízení, které by měly za následek nezákonnost či věcnou nesprávnost napadeného rozhodnutí. Žalobce v podaném odvolání namítal především porušení zásady retroaktivity a zásady legitimního očekávání, kterou vztáhl i na vlastní majetkové poměry, soud však přihlédl k tomu, že v průběhu správního řízení žalobce námitky o rdousicím efektu provedeného odvodu a jeho důsledků na podnikání žalobce nevznášel a žádné konkrétní skutečnosti ve vztahu ke svým poměrům netvrdil.

S ohledem na výše uvedené soud shledal žalobu nedůvodnou, a proto ji podle § 78 odst. 7 s.ř.s. zamítl.

Výrok o nákladech řízení je odůvodněn podle ust. § 60 odst. 1 s.ř.s., neboť žalobce neměl ve věci úspěch a žalovanému žádné náklady řízení nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo

jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 28. července 2016

JUDr. Ing. Viera Horčicová, v. r.
předsedkyně senátu

Za správnost vyhotovení:
Veronika Brunhoferová